

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Затверджено на засіданні кафедри
міжнародної економіки та менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності
Протокол № 5 від 04.12.2015 р.

**Програма
навчальної дисципліни
"Міжнародні кредитно-фінансові відносини"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Укладач: доцент, к.е.н, Резнікова Т. О

Відповідальний за випуск
зав. каф. к.е.н., доцент Стахорська С. І.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

Навчальна дисципліна «Міжнародні кредитно-фінансові відносини» **буде корисна** студентам які прагнуть працювати в органах державного управління, менеджерам, які бажають працювати в міжнародних компаніях пов'язаних з експортом-імпортом продукції, міжнародних організаціях, фінансистам, маркетологам та власникам приватного бізнесу, які орієнтуються на експорт або імпорт продукції.

Сучасні міжнародні економічні умови, в яких функціонують вітчизняні підприємства, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, характеризуються високим рівнем невизначеності та динамічності чинників зовнішнього середовища. Усе це сприяє виникненню несприятливих ситуацій, що супроводжуються конфліктністю економічних інтересів і відсутністю повної та достовірної інформації. У таких умовах важливості набуває вміння менеджерів адаптувати зовнішньоекономічну діяльність підприємства до змін зовнішнього середовища та приймати науково обґрунтовані, оптимальні рішення з метою ведення ефективного міжнародного бізнесу підприємства.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей стосовно обґрунтування фінансових рішень у міжнародному середовищі з різним ступенем невизначеності та ризику.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

засвоєння основних принципів обґрунтування різних видів фінансових рішень, методичних підходів до аналізу та управління міжнародними фінансами;

оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу, ідентифікації та оцінювання з метою ведення ефективного міжнародного бізнесу щодо різних валютних, кредитних, фондових та інших операцій з використанням комп'ютерної техніки та програмно-математичних комплексів.

Об'єктом навчальної дисципліни є міжнародна фінансова система та процеси, що відбивають різні аспекти міжнародних фінансових ринків.

Предметом навчальної дисципліни є фінансові рішення щодо ЗЕД підприємств, а також діяльності ТНК, ТНБ, валютних та фондових бірж.

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями): базові знання зі світового господарства і міжнародних економічних відносин, фінансів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

понятійний та категорійний апарат щодо фінансової діяльності підприємств, ТНК, ТНБ на міжнародних ринках;

сутність та основні види здійснення валютної політики країни;

основні принципи проведення валютних операцій підприємствами, ТНК, ТНБ;

основні підходи до здійснення транснаціональних операцій ТНК, ТНБ;

сучасні економіко-математичні методи та моделі обґрунтування фінансових рішень в міжнародному бізнес-середовищі;

природу виникнення невизначеності та фінансових ризиків, їх різновиди і вплив на якість управлінських рішень;

напрями хеджування та методи зниження фінансових ризиків операцій на міжнародних ринках;

вміти:

проводити ідентифікацію та аналіз ключових фінансових проблем ЗЕД підприємства, ТНК, ТНБ, валютних та фондових бірж;

обґрунтовано визначати оптимальні форми кредитування, фінансування реалізації фінансових рішень на міжнародних ринках;

застосовувати економіко-математичні методи та моделі в процесі розробки та прийняття фінансових рішень щодо операцій на валютних, кредитних, фондових ринках;

здійснювати аналіз та управління валютними, кредитними, інвестиційними потоками підприємств в сфері міжнародного бізнесу;

активно використовувати як джерела інвестування міжнародні ринки капіталу з урахуванням особливості кожного ринку;

оцінювати рівень фінансових ризиків у сфері міжнародного бізнесу, здійснювати управління ними з використанням економіко-математичних методів.

Вивчення цієї дисципліни **дає можливість** студенту:

проводити ідентифікацію та аналіз ключових фінансових проблем ЗЕД підприємства, ТНК, ТНБ, валютних та фондових бірж;

обґрунтовано визначати оптимальні форми кредитування, фінансування реалізації фінансових рішень на міжнародних ринках;

застосовувати економіко-математичні методи та моделі в процесі розробки та прийняття фінансових рішень щодо операцій на валютних, кредитних, фондових ринках;

активно використовувати як джерела інвестування міжнародні ринки капіталу з урахуванням особливості кожного ринку;

оцінювати рівень фінансових ризиків у сфері міжнародного бізнесу, здійснювати управління ними з використанням економіко-математичних методів.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійною компетентністю, що наведена в табл. 1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни

Назва компетентності	Складові компетентності
Здійснювати аналіз та управління валютними, кредитними, інвестиційними потоками підприємств в сфері міжнародного бізнесу.	Ідентифікувати структуру та елементи світового фінансового середовища
	Визначати курси валют та ідентифікувати різні методи котирування
	Обґрунтовувати монетарну та фінансову політику ЄС
	Обирати форми міжнародних розрахунків
	Аналізувати платіжний баланс та виявляти чинники його змін
	Визначати структуру міжнародних фінансових ринків
	Здатність менеджера визначити ефективність дій при здійсненні валютних операцій
	Здатність визначати ефективність дій менеджера на міжнародних фінансових ринках
	Визначати вартість ф'ючерсів, опціонів, свопів
	Визначати структуру фінансів ТНК, вигідність трансакцій
	Проводити аналіз рівня ефективності управління короткостроковими активами міжнародних компаній
	Визначати величину вартості короткострокового кредитування ТНК
	Визначати ефективності довгострокових інвестиції ТНК
	Обґрунтовувати рівень валютних ризиків ТНК, враховуючи можливості міжнародної банківської системи та системи міжнародного оподаткування
	Визначати розмір страхових платежів на міжнародному рівні

Таблиця 2

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни
"Міжнародні кредитно-фінансові відносини"
за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Пререквізити	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Система міжнародних кредитно-фінансових відносин					
Визначати структуру, етапи розвитку системи міжнародних фінансів	Сутність поняття "міжнародні фінанси" та їх складові, напрями розвитку системи міжнародних фінансів	Знання тенденцій розвитку міжнародного фінансового середовища, їх структури, основних світових фінансових потоків	Ідентифікувати ключові проблеми на світовому фінансовому ринку	Ефективно формувати напрями розвитку міжнародних фінансів та вплив на економіку України	Відповідальність за точну ідентифікацію ключових проблем на світовому фінансовому ринку та напрями її розвитку
Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи					
Визначати сутність глобалізації її чинники, та наслідки щодо світової економіки	Основні етапи глобалізації світових ринків, еволюції фінансової архітектури	Знання основних глобальних викликів та напрямків глобалізації світових фінансів	Проводити аналіз світової фінансової архітектури, формувати пріоритети цілей та критеріїв розвитку України на глобальному фінансовому ринку	Презентувати наслідки фінансової глобалізації, напрями формування світових фінансових потоків	Відповідальність за координацію політики країн у глобальному фінансовому середовищі
Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів					
Здійснювати обґрунтований вибір фінансування на міжнародному кредитному ринку та ринку боргових цінних паперів	Характеристика міжнародного ринку кредитів та ринку боргових цінних паперів	Знання методичних основ функціонування ринку міжнародного кредиту та ринку боргових цінних паперів	Здійснювати вибір методичного інструментарію для вирішення ефективності фінансування міжнародного бізнесу	Презентувати результати вибору найбільш ефективного варіанту фінансування економіки України	Самостійно приймати ефективні рішення та відповідати за адекватність вибору варіантів фінансування країни

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції.					
Формувати напрями розвитку світової валютно-фінансової системи	Сутність передумов формування світової валютно-фінансової системи	Знання основних елементів світової валютно-фінансової системи	Здійснювати обґрунтування можливості використання світової валютно-фінансової системи	Ефективно формувати місце України в світовій валютно-фінансовій системі	Приймати ефективні рішення та відповідати за надійність дій на міжнародному валютно-фінансовому ринку
Тема 5. Фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу					
Визначення умов формування Європейського валютного союзу	Поняття "інституціоналізація" валютної інтеграції в Західній Європі	Знання економічного підґрунтя та етапів європейської валютної інтеграції	Формувати структуру Європейської системи центральних банків	Презентувати грошово-кредитну політику Європейського центрального банку	Самостійно формулювати критерії валютно-фінансової інтеграції. Відповідати за адекватність фінансової регламентації
Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади					
Обирати найбільш ефективну форму міжнародних розрахунків	Сутність та класифікація міжнародних розрахунків	Знання міжнародних розрахунків як елемента міжнародної валютної системи	Обґрунтовувати вибір найбільш ефективної форми міжнародних розрахунків в міжнародному бізнесі	Презентувати вигоди та недоліки кожної форми розрахунків у міжнародному бізнесі	Приймати ефективні фінансові рішення менеджменту компанії на міжнародному фінансовому ринку
Тема 7. Платіжний баланс країн світу					
Проводити аналіз міжнародного платіжного балансу	Поняття міжнародного платіжного балансу	Знання стандарту та елементів міжнародного платіжного балансу	Визначати взаємозв'язок міжнародного платіжного балансу країни та розвитку економіки	Презентувати основні правила запису операцій у міжнародному платіжному балансі	Приймати ефективні управлінські рішення щодо рівноваги міжнародного платіжного балансу
Тема 8. Світовий фінансовий ринок і його структура					
Визначати оптимальний механізм дії світового фінансового ринку	Сутність та класифікація міжнародних фінансових ринків	Знання видів операцій на міжнародних фінансових ринках та його структури	Обґрунтовувати функції міжнародних фінансових ринків та визначати особливості його функціонування	Презентувати роботу основних фінансових центрів у режимі реального часу	Приймати ефективні фінансові рішення менеджменту компанії на міжнародному фінансовому ринку

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Валютні ринки і валютні операції					
Визначати механізм діяльності валютних ринків	Визначення понять "валютних позицій", спеціалізації валютних ринків	Знання техніки здійснення основних видів валютних операцій, формування валютних курсів та видів котирування	Оцінювати рівень форвардної маржі та форвардного курсу. Розраховувати очікуваний виграш щодо валютної операції	Презентувати діяльність європейської валютної біржі	Брати відповідальність за точність і коректність проведених валютних операцій
Тема 10. Міжнародний фондовий ринок					
єнтифікувати підприємницькі ризики	Поняття "міжнародний фондовий ринок" та його види	Знання структурних сегментів міжнародного ринку цінних паперів та його валютної структури	Обґрунтовувати основні напрямки розвитку міжнародного ринку цінних паперів в різних країнах	Презентувати ефективну стратегію підприємства на міжнародному фондовому ринку	Відповідальність за точність і коректність рішення з формування міжнародного портфеля цінних паперів
Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів					
Визначати оптимальні рішення щодо міжнародного кредитування	Сутність, форми, та види міжнародного банківського кредитування	Знання суб'єктів та інструментів міжнародного ринку банківських кредитів	Обґрунтовувати ціни активів на ринку міжнародних банківських кредитів	Презентувати ціни міжнародного синдикowanego кредиту і винагороди учасників	Відповідальність за точність і коректність прийнятого цінового рішення щодо кредитів
Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів					
Визначати оптимальні рішення щодо міжнародного ринку дорогоцінних металів	Поняття "дорогоцінний метал", основні види дорогоцінних металів	Знання підходів до формування міжнародного ринку дорогоцінних металів	Використовувати елементи біржової гри в процесі визначення оптимального рішення на міжнародному ринку дорогоцінних металів	Ефективно формувати стратегію щодо розробки та реалізації рішень на міжнародному ринку дорогоцінних металів	Приймати ефективні управлінські рішення в умовах динамічного міжнародного ринку дорогоцінних металів
Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)					
Здійснювати оцінку ефективності міжнародних портфелів похідних цінних паперів	Ф'ючерсна біржа та операції з міжнародними похідними цінними паперами	Знання критеріїв обґрунтування та прийняття інвестиційних рішень щодо формування портфеля похідних цінних паперів	Здійснювати оцінку ефективності портфелів похідних цінних паперів. Визначати ступінь ризику портфеля	Презентувати "уповільнені" свої і свої з метою пролонгування позиції	Управління діями щодо формування оптимального портфеля цінних паперів

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5	6
Тема 14. Україна у світовому фінансовому ринку					
Визначати дієвість співпраці України із зарубіжними донорами на двосторонній та багатосторонній основі	Сутність співпраці України з міжнародними валютно-фінансовими організаціями	Розуміння необхідності позик України на міжнародному ринку капіталів	Визначати шляхи реформування державної грошово-кредитної політики України	Презентувати результати визначення якісної оцінки ступеня ризику	Відповідальність за точність і коректність результатів розрахунків міжнародних кредитів

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС). Форма підсумкового контролю – залік.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Світове фінансове середовище

Тема 1. Система міжнародних кредитно-фінансових відносин

1.1. Сутність міжнародних кредитно-фінансових відносин.

Поняття міжнародних фінансів як сукупність його основних складових елементів: світове фінансове середовище, міжнародні фінансові ринки, міжнародна банківська справа, фінанси міжнародних корпорацій, міжнародне портфельне інвестування. Еволюція розвитку міжнародних фінансів від античності через середньовіччя до сучасності. Тенденції розвитку міжнародних фінансів в 21 столітті. Класифікації видів фінансових операцій на міжнародних ринках.

1.2. Вплив глобалізації на міжнародний фінансовий ринок.

Сутність явища глобалізації фінансів і чинники, які сприяють цьому процесу. Зміни структури міжнародного фінансового ринку, його основні структурні тенденції. Посилення конкуренції на міжнародному фінансовому ринку і зростання масштабів операцій.

1.3. Розвиток світової економіки і потоків капіталу.

Трансформація світової фінансової мережі та її наслідки: глобальна присутність міжнародних фінансових інститутів, міжнародна фінансова інтеграція і розвиток фінансових інновацій. Процес переважання фінансових потоків над торговими.

Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи

2.1. Сутність, основні етапи, форми фінансової глобалізації.

Поняття фінансової глобалізації, основні етапи, форми. Особливості сучасної фінансової глобалізації. Показники фінансової глобалізації, її ієрархічність: світовий рівень, глобалізація на рівні країни, галузі, підприємства. Наслідки глобалізації для країн та регіонів.

2.2. Світові фінансові кризи.

Сутність світової фінансової кризи, основні риси та показники. Фактори розвитку фінансової кризи. Особливості та негативні наслідки сучасних світових фінансових криз. Форми подолання фінансової кризи і наслідки.

Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів

3.1. Зовнішня заборгованість у системі міжнародних фінансів.

Поняття "зовнішній борг" і його компоненти: "довгостроковий борг", "короткострокові борги", "заборгованість перед МВФ". Основні аналітичні показники, що характеризують зовнішню заборгованість країн. Основні елементи сучасної міжнародної заборгованості. Методика Всесвітнього банку для аналізу зовнішнього боргу країни. Основні індикатори заборгованості. Суб'єкти міжнародної заборгованості країн та їхні кредитори.

3.2. Взаємовідносини кредиторів і боржників на міжнародних ринках.

Криза міжнародної заборгованості та її глобальний характер. Еволюція поглядів на методи подолання кризи міжнародної заборгованості з боку кредиторів і боржників. Сутність реструктуризації, напрями реструктуризації боргу країн, що розвиваються, для подолання заборгованості. Вторинний ринок зовнішніх боргів.

Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції

4.1. Сутність світової валютної системи.

Поняття світової валютної системи. Об'єктивні передумови створення світової валютної системи. Структура світової валютної системи. Світова, регіональна і національна валютні системи, їхній взаємозв'язок і основні елементи. Національні, світові валюти та резервні валюти. Ступінь конвертованості валют. Поняття золотого та валютного паритету на міжнародних ринках, валютний паритет типу корзини.

4.2. Процес трансформації світової валютної системи.

Формування системи золотого стандарту, його переваги і недоліки. Причини неможливості використання золотого стандарту і передумови трансформації світової валютної системи. Бреттон-Вудська валютна система, особливості її функціонування. Перехід до Ямайської світової валютної системи.

Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу

5.1. Сучасна фінансова політика Європейського валютного союзу.

Сутність і етапи процесу європейської валютної інтеграції. Принципи та методи формування сучасної фінансової політики Європейського валютного союзу. Міжнародні інститути регулювання фінансової політики Європейського валютного союзу: структура Європейської системи центральних банків. Європейський центральний банк та його грошово-кредитна політика. Відмінні особливості європейської і світової валютних систем.

Роль міжнародної фінансової інтеграції у формуванні європейської валютної системи.

5.2. Монетарна політика Європейського валютного союзу.

Сутність та принципи монетарної політики, особливості її здійснення Європейським валютним союзом. Регіональні валютні об'єднання. Валютно-фінансова конвергенція як складова макроекономічної стабільності світового та європейського валютних ринків. Зростання значущості євро в світовій валютній системі та її претензій на ключову валюту. Вплив євро на фінансові та банківські структури. Єдина законодавча база в рамках Європейського валютного союзу. Позитивні та негативні наслідки впливу курсу для розвитку Європейського валютного союзу.

Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади

6.1. Сутність та види міжнародних розрахунків.

Міжнародні розрахунки, їхні види. Організація міжнародних розрахунків. Необхідні умови та основні принципи ефективного функціонування системи міжнародних розрахунків. Міжнародна законодавча база міжнародних розрахунків. Банки як основа міжнародних розрахунків.

6.2. Міжнародні розрахунки – документарний акредитив.

Сутність акредитива та його види: документарний і грошовий, відзивний і безвідзивний, підтверджений і покритий, револьверний і єдинократовий, звичайний і трансферабельний. Техніка здійснення готівкових розрахунків і розрахунків у кредит на основі документарного акредитива. Особливості застосування циркулярного акредитива. Переваги і недоліки використання акредитива для експортера й імпортера.

6.3. Міжнародні форми розрахунку – інкасо, банківський переказ та інші.

Поняття документарного і чистого інкасо, технологія здійснення інкасових операцій: готівкових розрахунків і в кредит. Вигідність використання інкасо як форми розрахунків для імпортера. Посилення надійності здійснення інкасової форми розрахунків за допомогою банківських гарантій. Прискорення розрахунків під час використання інкасової форми за допомогою телеграфного інкасо. Здійснення платежів банківським переказом. Форма міжнародних розрахунків – відкритий рахунок.

Тема 7. Платіжний баланс країн світу

7.1. Міжнародний стандарт платіжного балансу.

Поняття платіжного балансу, його структура. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом та фінансовими інструментами. Аналіз та оцінка структури та динаміки платіжного балансу

7.2. Концепція платіжного балансу.

Методичні підходи щодо побудови платіжного балансу країни та визначення його сальдо. Економічна рівновага платіжного балансу.

Тема 8. Світовий фінансовий ринок і його структура

8.1. Сутність міжнародного фінансового ринку.

Основні суб'єкти та інституційна структура міжнародного фінансового ринку. Сутність і основні характеристики міжнародного фінансового ринку і його структурних складових. Відмінні особливості міжнародних ринків: валютних, кредитних, ринку прав власності і ринку деривативів. Фінансові центри розвинених країн та країн, що розвиваються, і офшорні фінансові центри.

8.2. Формування і розвиток євrorинку.

Поняття ринку євровалют. Історія і передумови створення ринку євровалют, його складові: ринок євродепозитів, єврокредитів і єврооблігацій. Розширення принципів функціонування євrorинку на нові регіони й нові валюти. Відсутність державного регулювання – головна причина привабливості євrorинку. Порівняльний аналіз депозитних ставок і кредитних ставок на різних ринках. Функції євrorинку і особливості його основних сегментів.

Тема 9. Валютні ринки і валютні операції

9.1. Сутність валютних ринків і механізм їхнього функціонування.

Поняття валютного ринку. Механізм функціонування валютних ринків та їхні функції. Види валютних ринків: міжнародні, регіональні і національні, біржові та не біржові валютні ринки. Формування основних світових валютних центрів, їхня роль у світовій валютній системі, спеціалізація валютних ринків. Інституційні учасники міжнародних валютних ринків. Поняття валютного курсу, чинники, які його формують. Прямі, непрямі котирування валют, кросований курс.

9.2. Види валютних операцій на міжнародних валютних ринках.

Торгівля валютою на валютних ринках, поняття валютних позицій, їхні види. Сутність валютної операції, її види: наявна і термінова валютна операція. Сфера застосування наявних і термінових валютних операцій. Валютний арбітраж, його види; просторовий, часовий, конверсійний, процентний, його роль на валютних ринках. Формування термінового валютного курсу у разі прямого і непрямого котирування. Зростання масштабів операцій на валютних ринках і сучасні тенденції їхнього розвитку.

Тема 10. Міжнародний фондовий ринок

10.1. Сутність та класифікація міжнародного фондового ринку.

Поняття міжнародного фондового ринку. Валютна структура ринку цінних паперів. Основні напрями розвитку міжнародного ринку цінних паперів. Особливості функціонування глобальних, міжнародних, регіональних ринків цінних паперів.

10.2. Міжнародні ринки облігацій.

Поняття міжнародних облігацій. Учасники ринку міжнародних облігацій. Оцінка та рейтинг на ринку міжнародних облігацій. Іноземні облігації, емісія та обіг. Основні інструменти ринку єврооблігацій. Розвиток ринку єврооблігацій. Торгівля єврооблігаціями. Ринки глобальних облігацій.

10.3. Міжнародний ринок акцій.

Ринок міжнародних акцій. Еволюція ринку акцій. Іноземні акції та євроакції. Фактори розвитку євроакцій. Загальна характеристика депозитарних розписок. Переваги фінансування та інвестування через механізм депозитарних розписок. Міжнародні та світові індекси акцій.

Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів

11.1. Форми та види міжнародного кредитування.

Класифікація міжнародного кредиту. Експортні кредити. Комерційні кредити. Суб'єкти та інструменти міжнародного ринку банківських кредитів.

Ціна активу на міжнародному ринку банківських кредитів. Ставки Лібор і прайм-тайм. Сутність міжнародного кредиту, формування його вартості на міжнародних ринках. Класифікація видів міжнародного кредиту. Відмінні особливості фірмового та банківського міжнародних кредитів. Сучасні форми кредитування експортних та імпорتنих операцій. Суб'єкти міжнародних кредитних ринків.

11.2. Синдиковані єврокредити.

Поняття синдикованого кредиту. Синдиковані або консорціальні кредити і їхні можливості. Процедура синдикування кредиту. Ціна синдикованого кредиту і винагорода учасників. Розвиток сучасних форм кредитування. Короткострокове кредитування фірм шляхом обліку банками векселів – конвенційний і конфіденційний факторинг. Форфейтинг як середньостроковий експортний факторинг без права регресу, який оформлюється серією простих авальованих векселів. Лізинг, його види, можливості, тенденції розвитку міжнародного лізингового ринку. Переваги і недоліки цих форм кредитування.

11.3. Ринок несек'юритизованих кредитів.

Сучасні форми зовнішніх державних запозичень: безоблігаційна и облігаційна форма, їхні недоліки та переваги. Двосторонні міжнародні кредити. Багатосторонні кредити. Цільові позики. Синдиковані кредити. Дефолт за державними зобов'язаннями.

Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів

12.1. Сутність та види ринків дорогоцінних металів.

Поняття "дорогоцінний метал" та його роль у формуванні міжнародних фінансових ринків. Види, класифікація. Роль дорогоцінних металів в формуванні резервів держави, іноземних та транснаціональних банків. Аналіз особливостей використання дорогоцінних металів у фінансовій системі країн та міжнародних фінансах.

12.2. Розвиток ринків дорогоцінних металів.

Основні етапи розвитку ринків дорогоцінних металів на різноманітних міжнародних фінансових ринках. Особливості глобалізаційних процесів на ринках дорогоцінних металів. Перспективи розвитку.

12.3. Операції з дорогоцінними металами.

Організація біржових та банківських операцій з дорогоцінними металами. Формування системи національних та міжнародних ринків дорогоцінних металів і посилення ролі в міжнародних фінансах.

Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)

13.1. Сутність та види похідних цінних паперів.

Поняття похідних цінних паперів на міжнародних ринках. Біржові і позабіржові види похідних цінних паперів: ф'ючерси, свопи, опціони і їх модифікації. Їх можливості, області застосування, принципи формування ринкової вартості на міжнародних ринках. Тенденції розвитку глобальних, міжнародних, регіональних і національних ринків похідних цінних паперів.

13.2. Синтетичні похідні цінні папери.

Сутність синтетичних похідних цінних паперів на міжнародному ринку. Типові умови контрактів. Стредли, стренги, спреди "биків", спреди "метелик". Уповільнені свопи з метою пролонгування позиції. Свопціони. Перкс. Структуровані облігації.

Тема 14. Україна у світовому фінансовому ринку

14.1. Інтеграція України в систему міжнародних фінансів.

Пріоритети щодо залучення прямих іноземних інвестицій як основний напрям інтеграції України в міжнародну систему. Розширення валютних операцій комерційних банків України. Розвиток міжнародного ринку лізингу України. Україна у фінансовій системі злиття і поглинань ТНК. Посилення позицій України на міжнародному і європейському фондовому ринках.

14.2. Взаємовідносини України і Міжнародних фінансових організацій.

Співпраця України з МВФ, МБРР, Групою Всесвітнього банку. Стратегія допомоги Україні Групою Всесвітнього банку. Міжнародні проекти України з Міжнародною фінансовою корпорацією.

3. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 3.1), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 3.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання
Змістовий модуль 1. Світове фінансове середовище	
<i>Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів</i>	<i>Тема семінарського заняття "Заборгованість країн та її вплив на світове фінансове середовище":</i> 1. Поняття "міжнародна заборгованість". 2. Основні етапи формування системи міжнародної заборгованості. 3. Особливості формування сучасної міжнародної заборгованості розвинутих країн та країн, що розвиваються 4. Основні відмінності у вирішенні питань щодо міжнародної заборгованості розвинутих країн та країн, що розвиваються. 5. Специфіка взаємодії країн-донорів та України
<i>Тема 5. Фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу</i>	<i>Тема семінарського заняття "Розвиток фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу":</i> 1. Поняття фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 2. Основні етапи розвитку фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 3. Особливості сучасного розвитку фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 4. Складності в розвитку фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 5. Основні відмінності управлінських рішень щодо фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу та США. 6. Напрями підвищення ефективності фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу. 7. Специфіка взаємодії фінансової та монетарної політики Європейського валютного союзу та України

4. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)
Змістовий модуль 1. Світове фінансове середовище	<i>Завдання 1.</i> Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції та їх роль у розвитку міжнародної економіки
	<i>Завдання 2.</i> Глобальні виклики світової економіки та наслідки фінансової глобалізації
	<i>Завдання 3.</i> Вирішення практичних завдань щодо розрахунку крос-курсу з використанням прямих та непрямих котирувань
	<i>Завдання 4.</i> Банки міжнародних розрахунків. Вибір оптимальної форми розрахунків
	<i>Завдання 5.</i> Вирішення практичних завдань щодо розрахунку поточних та довгострокових операцій з капіталом
	<i>Завдання 6.</i> Вирішення практичних завдань щодо визначення структури міжнародних фінансових ринків
	<i>Завдання 7.</i> Визначення рівня доходності цінних паперів
	<i>Завдання 8.</i> Вирішення практичних завдань щодо визначення вартості кредитів
	<i>Завдання 9.</i> Розрахунок вартості ф'ючерсів, опціонів, свопів
	<i>Завдання 10.</i> Міжнародний ринок дорогоцінних металів
	<i>Завдання 11.</i> Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)
	<i>Колоквіум за змістовим модулем 1 " Світове фінансове середовище"</i>

5. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, наведені в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю СРС
1	2	4
Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні засади прийняття господарських рішень		
<i>Тема 1.</i> Система міжнародних кредитно-фінансових відносин	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання ситуативних завдань щодо ідентифікації різних форм організації світового фінансового середовища	Презентація результатів
<i>Тема 2.</i> Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо ідентифікації різних чинників світового фінансового середовища, наслідків фінансової кризи	Презентація результатів
<i>Тема 3.</i> Заборгованість у системі міжнародних фінансів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо визначення величини міжнародної вартості кредиту	Захист індивідуального завдання
<i>Тема 4.</i> Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо розрахунку крос-курсу з використанням прямого та непрямого котирування	Захист індивідуального завдання

Тема 5. Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання практичних завдань щодо міжнародної фінансової інтеграції	Захист індивідуального завдання
Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо вибору оптимальної форми розрахунків	Презентація результатів
Тема 7. Платіжний баланс країн світу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань з розрахунку поточних операцій з капіталом	Захист індивідуального завдання
Тема 8. Світовий фінансовий ринок і його структура	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Визначення практичних завдань щодо структури міжнародних фінансових ринків	Презентація результатів
Тема 9. Валютні ринки і валютні операції	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо визначення вигідності дій під час здійснення валютних операцій	Презентація результатів
Тема 10. Міжнародний фондовий ринок	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо визначення рівня доходності цінних паперів	Презентація результатів
Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Розрахунок вартості кредитів	Презентація результатів
Тема 12. Міжнародний ринок дорогоцінних металів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Визначення вартості дорогоцінних металів	Презентація результатів
Тема 13. Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання практичних завдань щодо визначення вартості ф'ючерсів, опціонів, свопів	Презентація результатів
Тема 14. Україна у світовому фінансовому ринку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Розрахунки вартості кредитів МВФ Україні. Підготовка до підсумкової контрольної роботи	Підсумкова контрольна робота

6. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 6.1 і 6.2).

Таблиця 6.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни (лекційні заняття)

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Система міжнародних фінансів	Лекція проблемного характеру з питання "Функціонування системи міжнародних фінансів", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 2. Глобалізація світового фінансового середовища. Світові фінансові кризи	Міні-лекція з питання "Глобальні виклики сучасної системи світових фінансів", банки візуального супроводу
Тема 3. Заборгованість у системі міжнародних фінансів	Лекція проблемного характеру з питання "Заборгованість розвинутих країн та країн, що розвиваються", робота в малих групах, презентація результатів
Тема 4. Світова валютно-фінансова система та етапи її еволюції	Міні-лекція з питання "Еволюція світової валютної системи", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 5. Фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу	Лекція проблемного характеру з питання "Розвиток фінансової та монетарної політики ЄС", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 6. Міжнародні розрахунки та їхні організаційні засади	Лекція проблемного характеру з питання "Вибір варіанта найбільш вигідної форми розрахунків"
Тема 7. Платіжний баланс країн світу	Міні-лекція з питання "Аналіз платіжного балансу України", банки візуального супроводу

Закінчення табл. 6.1

1	2
<i>Тема 8.</i> Світовий фінансовий ринок і його структура	Міні-лекція з питання "Архітектура світового фінансового ринку", банки візуального супроводу
<i>Тема 9.</i> Валютні ринки і валютні операції	Лекція проблемного характеру з питання "Операції валютного арбітражу", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 10.</i> Міжнародний фондовий ринок	Міні-лекція з питання "Формування ефективного портфеля цінних паперів", банки візуального супроводу
<i>Тема 11.</i> Міжнародний ринок банківських кредитів	Міні-лекція з питання "Концептуальні засади міжнародного банківського кредитування", банки візуального супроводу
<i>Тема 12.</i> Міжнародний ринок дорогоцінних металів	Лекція проблемного характеру з питання "Розвиток ринку дорогоцінних металів", робота в малих групах, презентація результатів, банки візуального супроводу
<i>Тема 13.</i> Міжнародний ринок похідних цінних паперів (деривативів)	Міні-лекція з питання "Можливості міжнародного ринку похідних цінних паперів", банки візуального супроводу
<i>Тема 14.</i> Україна у світовому фінансовому ринку	Міні-лекція з питання "Заборгованість України", банки візуального супроводу

Таблиця 6.2

**Використання методик активізації процесу навчання
(семінарські та практичні заняття)**

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
<i>Тема 3.</i> Заборгованість у системі міжнародних фінансів	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Особливості проблем розвитку заборгованості у системі міжнародних фінансів"	Семінари-дискусії, презентації
<i>Тема 5.</i> Фінансова і монетарна політика Європейського валютного союзу	<i>Семінарське заняття.</i> Тема: "Сучасна фінансова та монетарна політика Європейського валютного союзу"	Семінари-дискусії, презентації

1	2	3
Тема 8. Світовий фінансовий ринок і його структура	Завдання: Валютні та фондові ринки в світових фінансових центрах	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод Дельфі
Тема 9. Валютні ринки і валютні операції	Завдання: розрахунок крос-курсу з використанням прямих та непрямих котирувань	Робота в малих групах, мозкові атаки
Тема 11. Міжнародний ринок банківських кредитів	Завдання: визначення вартості кредитів	Робота в малих групах, мозкові атаки, метод сценаріїв, презентації

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Бажанов С. Международные финансы / С. Бажанов, О. В. Буторина, Л. Н. Федякина. – Изд. "Международные отношения". 2012. – 592 с.
2. Боринец С. Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини / С. Я. Боринец. – К. : Знання-Прес, 2008. – 582 с.
3. Бурковська А. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посіб. / А. В. Бурковська. – К. : ЦУЛ, 2014. – 208 с.
4. Д'якова І. І. Міжнародні фінанси / І. І. Д'якова, Ф. О. Журава, М. І. Макаренко. – К. : КНЕУ, 2013. – 548 с.
5. Князь С. В. Міжнародні фінанси / С. В. Князь. – Львів : Вид. Львівської політехніки, 2013. – 364 с.
6. Козак Ю. Г. Міжнародні фінанси / Ю. Г. Козак. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 388 с.